

ОЛІМПІЙСЬКИЙ РУХ В УКРАЇНІ, СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК, СУЧАСНІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ

ДЗЮБУК І. М., студентка I курсу магістратури

ЩЕРБАШИН Я. С., к.фіз.вих., доцент кафедри історії та теорії

олімпійського спорту

Національний університет фізичного виховання і спорту України

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОГРАМИ ЗИМОВИХ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР

Анотація. В роботі розглянуті питання щодо розвитку програми зимових Олімпійських ігор і ролі в ній лижних видів спорту.

Ключові слова: програма зимових Олімпійських ігор.

Вступ. Аналіз спеціальної літератури [3 – 5] показав, що програма Олімпійських ігор була й залишається одним з головних чинників, що впливають на розвиток спорту в сучасному світі. Це один з найважливіших компонентів олімпійського спорту, від якого залежить популярність Ігор, їх привабливість для міжнародних спортивних федерацій, національних олімпійських комітетів, представників засобів масової інформації тощо. Саме вона визначає стратегію розвитку спорту в більшості країн. Популярність різних видів спорту, їх поширення в світі, засоби, що виділяються урядами країн на їх розвиток, перебувають у прямої залежності від присутності цих видів спорту в олімпійській програмі. Вивчення особливостей становлення й розвитку зимових Олімпійських ігор, як незалежної частини олімпійського спорту свідчить про те, що досягнутий результат багато в чому залежав і залежить від збалансованості програми Ігор.

Вивчення питання щодо особливостей формування програми зимових Олімпійських ігор з урахуванням сучасних тенденцій розвитку видів спорту є важливим чинником удосконалювання системи їх розвитку в країні. У зв'язку із цим вивчення обраного аспекту є актуальним.

Мета дослідження – вивчення в історичному аспекті особливостей формування програми лижних видів спорту, в межах зимових Олімпійських ігор і її вплив на розвиток лижного спорту в Україні.

Завдання дослідження:

1. Визначити фактори, що впливають на формування програми зимових Олімпійських ігор.
2. Здійснити аналіз розвитку лижних видів спорту в програмі Олімпійських ігор.
3. Визначити стан та перспективи розвитку лижних видів спорту в Україні.

Методидослідження: аналізнаукової спеціальної літератури, документальних джерел, матеріалів мережі інтернет; соціологічні методи.

Результати досліджень та їх обговорення.

Зимові Олімпійські ігри на сьогоднішній день користуються значною популярністю в усьому світі. Підтвердженням цього можуть слугувати такі факти як: збільшення кількості учасників з 258 до 2873 чол., постійне зростання кількості країн-учасниць з 16 до 88 тощо. Аналіз спеціальної літератури показав, що протягом багатьох років зимові Олімпійські ігри змогли перетворитися з простого «додатку» Ігор Олімпіад в незалежну частину олімпійського спорту, історія якого ведеться з 1924 р. Протягом багатьох років програма Ігор суттєво змінювалась. Зміни відбувалися насамперед у кількості видів спорту (з 4 – 7) та видів змагань (з 15 до 98) що були представлені в програмах зимових Олімпійських ігор в різні роки [1 – 3, 6].

Суттєві зміни відбулись і в відсотковому співвідношенню видів спорту представлених в програмі зимових Олімпійських ігор. Так у програмі I зимових Олімпійських ігор (Шамоні, Франція 1924 р.) мале місце наступне співвідношення видів спорту: ковзанярський спорт – 60 %, лижний спорт – 26 %, бобслей – 7 %, хокей на льоду – 7 %. В програмі XXII зимових Олімпійських ігор (Російська Федерація, Сочі 2014 р.) співвідношення видів спорту суттєво змінилось (лижний спорт – 45 %, ковзанярський спорт – 29 %, біатлон – 12 %, бобслей – 6 %, санний спорт – 4 %, кьорлінг – 2 %, хокей – 2 %) [1 – 3, 6].

Результати досліджень свідчать про те, що головне місце в програмі як I так і XXII зимових Олімпійських ігор займає лижний спорт. На I іграх 1924 р. лижний спорт включав три дисципліни (лижні гонки, лижне двоборство і стрибки на лижах з трампліну), чотири види змагань, два з яких припадали на лижні гонки (відповідно 18 і 50 км). За багато років кількість дисциплін і видів змагань, що входять до програми лижного спорту значно збільшилось, а ключове місце як і раніше займають лижні гонки, кількість видів змагань яких зросла до дванадцяти, що становить 32% від інших дисциплін, що входять до програми лижного спорту на зимових Олімпійських іграх.

Аналіз спеціальної літератури свідчить про те, що протягом всієї історії сучасних Олімпійських ігор, на формування програми Ігор чинили вплив безліч факторів. З метою вивчення впливу того чи іншого фактора на формування програми Ігор було проведено опитування фахівців. Серед найбільш значущих факторів у процентному співвідношенні слід виділити: 27 % – позиція МОК, МСФ, НОК; 23 % – економічний фактор, 17 % – політико-ідеологічні фактори, 12 % – діяльність засобів масової інформації та емансипація жінок, 9 % корупційна діяльність.

Враховуючи процеси комерціалізації та професіоналізації спорту, зимові Олімпійські ігри з кожним роком стають все більш популярним явищем, що приваблює мільйони глядачів. Внаслідок чого міжнародні спортивні федерації прагнуть зробити все можливе, щоб МОК включив їх вид спорту, дисципліну або вид змагань в олімпійську програму.

Результати опитування спеціалістів свідчать в цілому про низький рівень розвитку лижного спорту в Україні. Задовільну оцінку рівня розвитку серед всіх лижних видів спорту отримали лише лижні гонки.

Висновки. Аналіз спеціальної літератури показав, що програма Олімпійських

ігор була й залишається одним з головних чинників, що впливають на розвиток спорту в сучасному світі. Вивчення особливостей становлення й розвитку зимових Олімпійських ігор, як незалежної частини олімпійського спорту свідчить про те, що досягнутий результат багато в чому залежав і залежить від збалансованості програми Ігор.

2. Результати досліджень показали, що на формування програми зимових Олімпійських ігор впливають, як зовнішні фактори (політика країн, що використовують спорт для демонстрації своїх досягнень; економічні фактори, пов'язані з використанням сфери олімпійського спорту представниками структур бізнесу; інтереси засобів масової інформації, а також загальносвітові тенденції і явища, зокрема емансипація жінок), і внутрішні (політика МОК; позиції його президентів; діяльність міжнародних спортивних федерацій і національних олімпійських комітетів, зацікавлених у просуванні певних видів спорту, дисциплін і видів змагань). Результати опитування фахівців свідчать про те, що основним з зазначених факторів, що впливають на формування програми ігор є позиція МОК, міжнародних спортивних федерацій і національних олімпійських комітетів (27% респондентів).

Не дивлячись на те, що програма зимових Олімпійських ігор зазнала істотних змін, основне місце в програмі лижного спорту займають лижні гонки, які включають найбільшу кількість змагань – дванадцять. Спостерігається постійна динаміки в розвитку програми лижного спорту в межах зимових Олімпійських ігор і бажання Міжнародної федерації лижного спорту відповідати сучасним вимогам, як з боку МОК, так і світовим тенденціям.

Вивчення питання, щодо можливих змін у програмі лижного спорту (в межах зимових Олімпійських ігор) дозволило виділити певні види спорту (змагань), які претендують на включення до програми зимових Олімпійських ігор: сноукайтинг, зимовий віндсерфінг, спортивне орієнтування на лижах, лижний балет, спідскінг. Результати опитування фахівців засвідчили про наявність найбільших шансів у спідскінгу (38 % респондентів), який вже був представлений в програмі зимових Олімпійських ігор 1992 р. в Альбервіллі, як показовий вид змагань.

5. Під час вивчення питання щодо впливу чинників на розвиток лижних видів спорту було виявлено, що подальші перспективи розвитку лижного спорту в програмі зимових Олімпійських ігор будуть пов'язані з удосконалюванням правил змагань (41% респондентів) і підвищенням вимог до технічної підготовленості спортивних трас та споруд з боку міжнародної федерації (36 % респондентів).

6. Аналіз вивчення стану розвитку лижних видів спорту в Україні показав, що задовільну оцінку розвитку серед всіх лижних видів спорту отримали лише лижні гонки. Фахівцями також було відмічено, що серед пріоритетних заходів спрямованих на підтримку цих видів спорту в країні є створення умов та матеріальне забезпечення підготовки тих спортсменів, які мають досягнення на міжнародних змаганнях, так зазначили 73 % респондентів. Результати досліджень показали, що найбільш вдалі виступи українських спортсменів на міжнародних змаганнях з лижних видів спорту слід очікувати в гірськолижному спорті, так зазначили 31% респондентів.